

Matti Korppi

MONUMENTEISTA MITALEIHIN

KARI JUVAN ELÄMÄÄ JA TAIDETTA

MONUMENTEISTA MITALEIHIN

Matti Korppi

Monumenteista mitaleihin

KARI JUVAN ELÄMÄÄ JA TAIDETTA

Ulkoasu: Heikki Laitinen

Kansikuva: Kari Juva viimeisteleä *Thalia ja Pegasos* -veistoksen styroksimallia.

© Matti Korppi ja Kirjaniekka 2025

Kustantaja: Kirjaniekka, Tampere
www.kirjaniekka.com

ISBN 978-952-65733-8-0

Kirjapaino: Libri Plureos GmbH, Friedensallee 273,
22763 Hampuri, Saksa

Sisällys

LUKIJALLE	9
LUKU I: Lapsesta nuoreksi aikuiseksi.....	11
Åkerman-Orkamaan suku	11
Varhaislapsuus ja kesät Pyhäjoella	13
Kouluaika Iisalmessa ja Kuusankoskella	16
Raahen kauppaoppilaitoksessa	18
Kaikki alkoi puuveistoksista	19
Ateneumissa	22
Vapaaksi taiteilijaksi	25
Perheen lomat Pyhäjoella	29
LUKU II: Monumentit ja muistomerkit	33
Läpimurto.....	33
Monumentit vuosina 1970–1979.....	37
Thalia ja Pegasos	37
Topparoikka	41
Lukusali	41
Rakentajat	43
Pesäpalloilija	44
Monumentit vuosina 1980–1989.....	46
Ilmatar	46
Tannerin portti	48
Turku työllä rakennetaan.....	52
Walkian valjastaja	54
Launeen neidot.....	56
Pauhalla	58
Hyvän tuulen voima	60
Muut 1980-luvun julkiset veistokset.....	62
Kiire	62
Hirvilauma.....	63
Tuulta purjeisiin.....	63
Tyttö Karjalan.....	65

Yhteinen matka.....	66
Kulmakivet.....	67
Lama koetteli 1990-luvulla	69
Monumentit vuosina 1990–1999.....	72
Alkuvoima	72
Lämmin sade	74
Uskoa tulevaisuuteen	74
Luonnoksesta monumentiksi	77
Vuosi 2008 – yhteenvedon aika	81
Myhrbergin muistolaatta	81
Katse tulevaisuuteen.....	82
Kari Juva -veistospuisto	84
LUKU III: Vaikutteet, aiheet ja esikuvat	87
Staattisuutta Egyptistä	87
Muusat ja ratsut	90
Thalia ja Pegasos Suomen Pankissa	90
Muusa ja Pegasos Espoon Lukutorilla.....	93
Hiilikaupunki ja Ultra-sarja.....	94
Figuratiivinen ilmaisu ja esikuvat	96
LUKU IV Monipuolinen taiteilija	99
Pienoisveistokset	99
Patina ja hiominen tyylikeinoina	104
Kirkkotaide	109
Mitalitaide	114
H. O. Gummeruksen muistolaatta	117
Mitalitaide uudistuu	118
Maalarina.....	120
Piirtäjänä	124
LUKU V: Luottamustehtävissä ja otsikoissa.....	129
Kuvanveistäjäliitossa.....	129
Otsikot tasaantuivat	133
Itsenäisyyspäivän vastaanotoilla	135

Kekkonen, Kekkonen, Kekkonen	136
LUKU VI: Taiteilija- ja perhe-elämää	139
Lallukan taiteilijakodissa.....	139
Syyrakin ritarikunta.....	142
Tapiolan taiteilijatalossa.....	144
Sattumuksia	148
Espoon taiteilijakodissa.....	150
Arkea, juhlaa ja autoja	152
Kirja- ja lehtitalot.....	157
Suhde uskontoon	160
In memorian	161
KIITOKSET.....	165
LÄHTEET.....	166
LIITE: KARI JUVAN TAITEILIJAUURA.....	167
KUVALUETTELO	173

LUKIJALLE

Professori Kari Juva (1939–2014) oli suomalainen kuvanveistäjä, jonka tekemät yli kolmekymmentä monumenttia ovat esillä ympäri maata. Ne on paljastettu vuosina 1970–2008. Lisäksi 24 veistosta on sijoitettu vuonna 2008 Raaheen perustettuun Kari Juva -veistospuistoon.

Taiteilija kertoi työskentelytavastaan, että hän hankki perustietoja tulevaa monumenttia varten lukemalla paljon ja kävelemällä useita kertoja alueella, johon teos oli suunnitteilla. Jossakin vaiheessa idea monumentista syntyi, ikään kuin itsestään, ja siitä alkoi hankkeen toteuttaminen.

Juva teki kymmeniä pienoisveistoksia ja maalauksia, joissa hän yhdisti eri tekniikoita. Kumpiakin on niin paljon, että enää ei ole mahdollista saada selville teosten tarkkoja lukumääriä, puhumatta-kaan niiden nykyisistä omistajista. Juva piirsi jatkuvasti, millä hän etsi sujuvaa muotoa veistoksilleen. Piirrokset ovat myös itsenäisiä taideteoksia. Juva suunnitteli neljäkymmentä mitalia ja kuului niihin taiteilijoihin, jotka uudistivat mitalien muotoa ja tyyliä. Erityisesti hän arvosti kirkkotaidetta ja teki reliefejä ja krusifikseja seitsemään kirkkoon.

Juvan ilmaisu oli modernilla tavalla esittävää taidetta. Hänen uransa osui kuvanveiston murrosvaiheeseen, jossa taiteilijan omaa kädenjälkeä korostava tyyli saati näkyä myös esittävissä teoksissa.

Kari Juvan kuolemasta tuli kuluneeksi pääsiäisenä 2024 kymmenen vuotta. Olen näiden vuosien aikana keskustellut Seija Juvan kanssa siitä, että hänen miehensä ansaitsisi elämäkerran. Seija on serkkuni, ja itsekin kuvataiteilija, tunnettu naivistimaalari ja lastenkirjojen kuvittaja. Pohdimme, onnistuisiko kuvanveistäjän elämäkerta kokeneelta kirjoittajalta, joka ei ole kuvataiteen asiantuntija. Keskustelujen tuloksena päätin kirjoittaa Kari Juvan elämäkerran hänen ystävänään.

Elämäkerran tiedot perustuvat julkisiin lähteisiin ja Juvan perheen laajaan kotiarkistoon, joka koostuu sadoista valokuvista ja kymmenistä lehtileikkeistä. Sain lukea myös Juvan omat kirjoitukset, joita hän kutsui jälkipolville tarkoitetuksi kronikaksi. Kirjoitukset ovat pääosin 1990-luvulta, joten niissä on paitsi ajankohtaista myös muistinvaraista tietoa.

Tunsin Kari Juvan henkilökohtaisesti 1960-luvulta alkaen, mikä on eittämättä vaikuttanut kirjan sisältöön. Toiveeni on, että tämä henkilökohtainen tunteminen on monipuolistanut kirjasta saatavaa taiteilijan henkilökuvaa. Seija Juva kertoi tapahtumista ja taustatekijöistä, joista ei löydy materiaalia kirjallisista lähteistä. Kuvataiteen ammattilaisena hän myös opasti minut kuvanveiston maailmaan. Seijan tuki on ollut välttämätöntä kirjoittamisen onnistumiselle.

– Ei se Kari ihan tavallinen mies ollut, sanoi Seija vuoden 2023 loppupuolella, kun elämäkerran kirjoittamisesta sovimme. – Kyllä Kari on elämäkerran ansainnut.

Tampereella juhannuksena 2025
Matti Korppi

Professori Kari Juva (1939–2014) oli yksi merkittävimmistä suomalaisista kuvanveistäjistä.

Juva tunnetaan yli 30 monumentista. *Tannerin portti* ja *Thalia* ja *Pegasos* Helsingissä, *Turku työllä rakennetaan* Turussa ja *Hyvän tuulen voima* Kuopiossa ovat tunnetuimmat.

Juva valmisti myös lukuisia pienoisseistoksia, piirroksia, maalauksia ja mitaleja. Kirkkotaide saa kirjassa oman lukunsa. Hänen töidensä toistuvia teemoja ovat ratsut, muusat ja odottava äiti.

Kirjaa maustavat eloiset anekdootit ja tarinat Juvan taiteilija- ja perhe-elämästä. Teoksia koskevat tulkinnat perustuvat taiteilijan haastatteluihin.

Tämä kirja on kunnianosoitus Kari Juvalle – ja samalla silta hänen taiteensa äärelle myös suurelle yleisölle.

